

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Hejyben házhöz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 72 korona Egész évre 84 korona
 Negyedévre... 18 korona Negyedévre 21 korona
 Egész szám ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok visszafizetése és hűdítései a kiadására nem vállalkozik kiadóhivatalos intézkedések.

A Tiszántúl olvasóihoz!

A Tiszántúl olvasóinak hívására, a keresztény közönség akaratából újból elfoglalom azt az őrhelyet, melyen a keresztény Magyarországért vívott küzdelmekben éveken át állottam.

Képmutatás volna tőlem, ha nem jelenteném ki őszintén, hogy a keresztény Nagyvárad bizalmának ez a megnyilvánulása lelkemet mélyen megalapítja. Másrészt azonban ez a bizalom azt a kötelességet róta rám, hogy bármennyire kényelmesebb lenne a mai viszonyok közt minél visszavonultabb, minél csendesebb életet élni, mégis félreértve az egyéni szempontokat, úgy érzem, kötelességem kivenni részemem ott is, ahová a keresztény közvélemény, a sajtószabadság és egy igazán modern jelszó: az önrendelkezés joga alapján kívánt állítani.

Válságos, nehéz idöket élünk. Mikor az ország határain ellenséges csapatok állanak, mikor bent fölszabadult egy sereg lappangó erő, mely az ezer éves Magyarország területének szétarabolására törekszik és mikor ennyi ellenséges erövei szemben fegyvertelenül, kezünkben csak a béke olajágával állhatunk: akkor nincs ideje annak, hogy a multak eseményein vitatkozzunk, akkor csak egy a teendő: össze kell fognunk mindnyájunknak Magyarország megmentésére.

A tényekkel le kell számolni mindnyájunknak és az új idök követelményeit meg kell érteni.

Egy falusi pap azzal jellemezte a mostani idöket, hogy megszületett a magyar szabadság, de az újszülött élete az édesanyjának életébe került. Reménységünk, ifjuságunk javarésze elpusztult a négy és fél éves retentő háboru alatt. Az ő haláluk volt előzménye a magyar szabadság megszületésének — álljuk körül ennek a gyermeknek a bölcsőjét megértő szívvel, tartsunk tőle távol minden gonosz ellenséget férfiúi erös karral, hogy az új Magyarország is mihamar erös férfivá serdülhessen, aki szintén képes legyen megállni helyét minden vészszel szemben, mint megállott a régi Magyarország ezer éven át.

Ehhez a nagy munkához hívjuk Nagyvárad és Biharmegye minden igaz, hazája sorsán aggódó fiát.

Hívjuk a magyar értelmiséget. Ha rendet akarunk, ahhoz feltétlenül szükségünk van az értelmiség hatalmas tá-

mogatására. A magyar nemzet gerince megtörik. Közérdekből kíván részt ez a középosztály is a honalapítás nagy munkájából, hiszen ez az osztály is egész lelkével érzi, hogy itt élned, halnod kell.

Hívjuk a polgárságot, a szorgalmas iparosokat és kereskedöket, a nemzet vagyonosodásának, jólétének szorgos megalapozóit, kiknek számára a rend, a közbiztonság, a közigazgatásban való bizalom az életör levegö.

Hívjuk a gazdaközönséget, ezt a ma oly súlyos megpróbáltatásnak kitett ősi magyar társadalmi osztályt, melynek tudása, munkássága jövő megélhetésünknek alapja.

És hívjuk a munkásosztályt is, melyet ezek a mozgalmas napok egyszerre előre lendítettek a fejlődés útján. A munkásság képviselője éppen a napokban tett Aradon hitvallást Magyarország egysége mellett, viszont a régi magyar vezető osztályok készséggel fogadják testvérül a vezetésben is, annál inkább a szociális eszmék megvalósításában az osztályöntudat mellett nemzeti öntudatra is ébredt munkásokat.

Ha az új rend megvalósítói azt kifogásolták, hogy a régi rend mellözte öket a közügyek intézésénél, ne essenek ebbe a hibába önmaguk. Az osztályuralom egyforma hiba és egyformán kihívja a visszahatást, bármelyik oldalról gyakorolják.

Magyarország egész népe részt kö-

vetel abból a munkából, a melyet különben sem lehet megvalósítani másként, mint mindenkinek összetartásával, minden értékes erök saját helyére állításával. Amint az 1848-iki reformokat a nemesség és a polgárság együtt valósította meg, úgy most is csak akkor fog áldás fakadni a forradalomból, ha minden társadalmi réteg egyformán vesz részt a munkában. Nem huzódik vissza senki, de ne is szorítsanak félre senkit.

Az új rend egyik minisztere mondogta, hogy hat hétre félreteszi az osztálygyüloletet. Ez is vizözönelötti ideologia. Ha élni akarunk, akkor nem hat hétre és nemcsak az osztálygyüloletet, hanem mindörökre és mindenféle gyüloletet félre kell tenni, aki másként gondolkozik, az nem érti meg a kornak válságos volta mellett is nagyszerü vonásait. Járjanak elől a vezetök, a ma hatalmasai a jó példával.

A Tiszántúl magasra emeli a magyar címerrel ékes háromszinü lobogót. Négy folyó és az apostoli kettös kereszt van abban a címerben. Volt idö mikor véres viharok lemosták abból a címerből szinte mind a négy folyót hittünk a kereszt tanulságában és eljött a feltámadás, a négy magyar folyó ismét élő válságként ragyogott címerünkben. Ugy fog lenni most is, ma él bennünk a kétely.

A magyar nagyság föltámadásában erös hittel bizva köszöntöm a Tiszántúl olvasóinak táborát és kérem az igaz ügühöz minden igaz ember támogatását.

Dr Krüger Aladár.

Magyarország köztársaság.

Feloszlatták a képviselőházat. Decemberben lesznek a választások. November 16 nemzeti ünnep.

Tegnap délelött döntött a nemzetgyülolet Magyarország államformájáról. A Nemzeti Tanács, amely a nagy fontosságú határozat kimondására ezer tagra egészítette ki magát, Nagy György határozati javaslatát, amelynek első pontja:

Magyarország minden más államtól független népköztársaság

egyhangu lelkesedéssel, közfelkiáltással fogadta el.

A köztársaság proklamálása méltó ünnepi keretben történt. Ünnepelet Budapest és a fővárossal együtt az egész ország. Az országház előtt több mint 200 ezer emberből álló tömeg éljenzett, sirt, lengette a kalapját örömeiben és amikor a repülőgépekröl virágesö hullott az ünneplö tömegre, mindenki érezte, hogy ez a szomorü, nyomorúsággal, könnyel és bénák sóhajával telített ösz meghozta a magyarság boldogságát, függetlenségét: maga intézheti végre a saját sorsát.

Délelött 10 órakor nyitotta meg Szász

Károly elnök a képviselőház utolsó ülését. Mindössze 40—50 honatya tartotta érdemesnek, hogy megjelenjen ezen a rendkívüli ülésen, amelyen eltörölték a régi — most már tarthatatlan — rendszer legtipikusabb két kinövését a régi választójog alapján választott képviselőházat és az örökké alvó főrendiházat.

— A múlt héten lezajlott sorsdöntő események során — mondta az elnök — a nép megvetette alapját az új Magyarországnak. Indítványozza: mondják ki a képviselőház feloszlását. (Viharos helyeslés.)

Az indítványt elfogadták.

A főrendiház ülésen 27 főrend jelent meg. *Wlasich* Gyula elnök halotti csendben mulatott rá a forradalom eseményeire, azután felolvasta a képviselőház átiratát és kimondotta, hogy miután az országgyűlés egyik háza megszűntnek nyilvánította magát, a másik Ház sem tanácskozhat. A főrendiház ezt tudomásul vette.

Ez alatt a nagy Nemzeti Tanács tagjai az országház kupola csarnokában gyülekeztek. A hangulat nagyon ünnepies volt. A forradalom vezéreit, *Hock* Jánost, gróf *Károlyi* Mihályt, *Nagy* Györgyöt és a többieket mind percekig éljenztek és tapsolták.

Tizenegy órakor *Hock* János reverendás alakja tünt fel az elnöki emeivényen és hatalmas lendületű, mélyen járó történeti igazságokat tartalmazó beszédet mondott. Vázolta Magyarország védőpajzsos szerepét, amelyekkel a nyugat haladó kulturáját védte és ez által a történelem legszerencsétlenebb népe lett. A mohácsi vész után kiszolgáltatunk a német császárok kényének, akik egymásután rabolták, fosztogatták az országot, elvették a szabadságunkat, lenéztek, üldöztek. Nyomor, szenvedés, száműzetés és vérpad volt a mi nagy kálváriánk évszázadokon keresztül. 48-ban kibontottuk a szabadság zászlóját és a magyar nemzet bizonyította a világ előtt, hogy megérett az önállóságra, a demokráciára. Akkor mondta ki a Habsburg Lotharingiai háztól való elszakadását. Most örökre megakarjuk teremteni a nemzetek testvéri szövetségét. Ledöntjük az osztályuralmat, az államformát megváltoztatjuk a szabad, független köztársaságot mondjuk ki. (Szűnni nem akaró, viharos éljenzés.)

Ezután *Hock* János megnyitotta a nemzetgyűlést. A jegyzőkönyvet *Nagy* György vezette.

A tárgysorozat első pontja bejelenti a király lemondását. A második a képviselőház és főrendiház feloszlását. Harmadik pont Magyarország függetlenségének kimondását, végül pedig az államforma megváltoztatását.

Nagy György olvasta fel a nép határozati javaslatát, amely szerint Magyarország minden más államtól független népköztársaság.

Az alkotmányozó nemzetgyűlést az általános titkos, nőkre is kiterjedő választójog alapján választják. A képviselőház és főrendiház feloszlott, illetve megszűnt. A sajtó szabad, a gyülekezés és egyesülés jogát törvénybe iktatják. A földművelőt földhöz kell juttatni. A néphatározat végrehajtásával a *Károlyi* Mihály elnöklelté alatt álló nép-

Minden egyes pontot kitörő lelkesedéssel, közfelkiáltással fogadtak el.

Hock János bejelentette, hogy a magyar törvényhozás az egyenlőség alapján egy kamarás lesz.

Ezután *Károlyi* Mihály mondott nagyhatású beszédet, amelyben rámutatott arra, hogy az ötödikéves háború nem volt eredménytelen, mert meghozta az európai népek harmonizációját, azt az egy programot, amely lehetővé teszi a nemzetek boldogulását. Hangoztatta, hogy dolgozni kell, most kettőzött erővel, mert nem idegen célokért, hanem magunkért dolgozunk. Meg kell értetni min-

denkivel, hogy mi testvéri egyetértésben akarunk élni s a népek önrendelkezési jogát akarjuk megvalósítani.

Kunfi Zsigmond rövid beszéde után a nemzetgyűlés tagjai kivonultak a parlament elé, ahol *Hock* János kihirdette a nemzetgyűlés határozatát, hogy kikiáltották a köztársaságot.

Leírhatatlan lelkesedés tört ki erre a 200 ezer főnyi tömegben. A percekig tartó éljenzés után levett kalappal elénekelték a Hymnuszt és a tömeg *Károlyi* Mihály és *Hock* János éltetésével szétoszlott.

Enyhülnek a nemzetközi ellentétek.

A délszlávok és olaszok konfliktusa komoly.

A gyűlölség és terror sok sok kiálványt hozt, mik a nemzetközi táviróforgalmat tulajdonképpen lefoglalják, jól esik hallani a józanabb és már állásánál fogva is a legsúlyosabb helyről jövő komoly szót. T. i.:

Wilson elnök arról értesítette az ántant-kormányokat, hogy az európai hadviselő országok új határainak kérdésében fenntartja ismert álláspontját. Az ántant kormányai ennek következtében kénytelenek lesznek ebben a kérdésben *Wilson* programja szerint igazolni.

A francia szocialista párt még ennél is tovább megy. Egy népgyűlésen ilyen tónusban hangzottak el beszédek: „Az egész régi polgári társadalom düledezik. Nemsokára a felszabaduló katonáinkkal együtt megkezdjük a munkát, hogy felépítsük a jövő társadalmát, melyről *Jaures* álmódott...”

A francia parlamentben *Mayéras* képviselő egyenesen a francia hadügyminiszter, *Pichon* fejéhez vágta kérdését, egy nézet van-e a francia kormány *Wilson*nal?

A *Temps* közlése szerint *Pichon* a külügyi-bizottságon kijelentette, hogy a Rajna balpartját, *Elszász* Lotharingia kivételével, rövidesen visszaadják a német köztársaságnak, maga a közigazgatás egyelőre német marad. Akárhogy is beszélt *Lloyd George* a Downingstreeten a képviselők fogadásakor, beszédéből aggodalom is sugárzik felénk, már nem feltétlen imperativus a hangja, hanem óhajok is szerepelnek és a forradalommal megalkuszik.

A franciák már hatalmukba kerítik *Elszász-Lotharingiát*. 1870. óta mi den álma, minden sóhaja, mit sokszor és sok mindenre felhasználják, ez volt.

Szegény Vilmost most meg már nemcsak internálni akarják, de egyúttal terem ehivást is szándékoznak vele szemben. Genéből jön a hír: „A francia képviselőházban legközelebb több képviselő indítványt nyújt be, hogy a francia kormány az emelte többi tájával egyetértésben indítsa meg a pört azok ellen az uralkodók ellen, akik felelősek a háború kitöréséért. Az indítvány második fele azt követeli, hogy a katonai szorgalmazza ezeket a bűnösöket a kiszolgáltatás, bárhol tartózkodnak is.”

Az olaszok és a délszlávok már sa- rokba látkák az első napokban még fenn-

nyát is. A hivatalos lapjuk a horvátoknak már a háborút jósolja.

Az első pillanatra is látni lehetett, hogy — hogy is mondjam — sok az eszkimó, kevés a foka.

A szerbek *Laibachban* vannak. A főhadiszállásukat is áttették *Szalonicból* *Fiuméba*. Ugy látszik, itt fognak a riválissal, az olaszokkal találkozni.

Az osztrák németek mig egyrészt *Brünn*, *Olmütz*, *Iglau*, *Zilli városok* és vidékük megmenésére törekednek, másrészt Magyarország nyugati megyéire is sanditanak.

A cseh szlovák köztársaság megalakult. Elnök: *Massaryk*, miniszterelnök: *Kramarz*.

Nálunk erősebben kezd a kormány eljárni. A cseh bandák ellen statáriumot hirdettek ki.

A román tárgyalás holpontra jutott. Marad a magyar közigazgatás a békekötés tárgyalásáig. Ellenben a román állammal a helyzet hamarosan tisztázódik, mit elősegít a hivatalos nyilatkozat. Gyimesbükk, *Csik-szentmártonban* benne vannak. Nemkülönböztetve *Csikszeredán* és *Posteleken* is.

Megnyílnak az iskolák.

A *Szent Orsolya-Rend* tanintézetében is megkezdődnek az előadások. Nincs akadály az intézeteknél, amelyeknek növendékei nagyváradi lakosok s így ezen iskolában, nevezetesen a hatosztályú osztatlan *gyakorló iskolában*, a négy osztályú osztott *elemi népiskolában*, továbbá a *polgári leányiskolában* nétfőn, november 18-án, reggel 8 órakor megkezdődik a tanítás. A tanítónőképző vidéken lakó növendékei számára is elment postai úton a felszólítás arra, hogy a lehetőség szerint mielőbb iparkodjanak *Nagyváradra* visszautazni. Amikor a mostani utazási nehézségek miatt mégis együtt lesz a növendékek többsége, akkor a helybeli növendékek is megkapják a felszólítást az előadásokon való pontos megjelenésre.

Nagyvárad, 1918. november 16.

Mellau István, igazgató.

A nagyváradi-újvárosi rk elemi fiúiskolában, valamint az *Immakulata zárda* elemi és polgári leányiskolájában az előadás hétfőn a rendes időben megkezdődnek. Az igazgatóság.

A nagyváradi olasz-román kath. elemi iskolák négy osztályában a tanítás holnap, november 18-án ismét kezdetét veszi.

Az állami elemi népiskolákban és állami ovodákban a tanítás és foglalkozás folyó hó 18-án reggel 8 órakor újból megkezdődik. Az igazgatóság.

Poincaré és Clemenceau Olaszországban.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) Párisi táviratok szerint Poincaré elnök és Clemenceau miniszterelnök Olaszországba utaztak.

A németalföldi kormány kiutasította Oroszország követét.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A németalföldi kormány az oroszországi bolsevik kormánnyal minden érintkezést megszakított és felszólította Oroszország követét, hogy azonnal hagyja el Hollandiát.

A volt német császárt gyilkosság miatt vád alá helyezik.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Gerard, az Egyesült-Államok volt berlini nagykövete újságírók előtt kijelentette, hogy II. Vilmost ki kell szolgáltatni Angliának és vád alá kell helyezni gyilkosság miatt.

Megkezdődik a francia hadsereg leszerelése.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) Bástelből jelentik: A Times arról értesül, hogy a francia hadsereg egy részét, még pedig a legidősebb korosztályokat december havában leszerelik.

Hohensollen Vilmos Korfuban akar letelepedni.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Párisban ma a hír terjedt el, hogy Vilmos volt német császár engedélyt kért arra, hogy családjával állandó tartózkodásra Korfuba utazhasson.

Utban az amerikai élelem Németországba.

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A közlélmzési hivatal előkészítette az Amerikából szállítandó élelmiszerek tervezetét. Eszerint Amerika havonként 75000 tonna zsírt, 15000 tonna fagyasztott húst és 132000 tonna gabonát küld a német népnek.

Véget ért a svájci sztrájk.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: A sztrájk egész Svájcban véget ért, a rend helyreállott. A vasutak rendszeresen közlekednek és az összes magánüzemekben ismét folyik a munka.

A csehek kirabolták a mozgópostát.

Kassáról írják: A hazánk területére betörő cseh partalócok Rutkán három vonatot kerítettek hatalmukba és gyorsvonati sebességgel berobogtak Rózsahegyre. Itt értek utól az Oderberg felől Kassára haladó éjjeli személyvonatot, melynek mozgópostakocsiját kirabolták. A mozgóposta pénzkészletét, a kassai és Ábrej kassai postatisztek megmenettették. A karhatalmi intézkedések folyamatban vannak.

Amerika tiltakozott a román kormányról a magyar területek megszállása miatt.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Vojicka, az Egyesült Államok romániai követe a román kormánynál az Egyesült Államok tiltakozását jelentette be a román sorkatonaságnak magyarországi területre való benyomulása miatt.

Az amerikai követ kijelentette, hogy a fegyverszünet életbelépte után csakis az antant csapatok főparancsnokának engedélyével szabad a volt ellenséges állam területét megszállni. Miután Románia ilyen engedélyt nem kért és nem kapott, az Egyesült Államok kormánya óvást emel.

Strassburg Elzász-Lotharingia sorsát népszavazásra akarja bizni.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Strassburgban a munkás- és katonatanács határozatot hozott, amelyben azt követelik, hogy Wilson tizennégy pontja értelmében Elzász-Lotharingia szavazással döntsön arról, hogy melyik államhoz kíván tartozni.

Anglia a Németország elleni blokád megszüntetését javasolta.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Morning Post arról ad hírt, hogy Anglia a versaillesi tanácskozások során azt javasolta, hogy a Németország ellen hozott gazdasági határozatot szüntesse be.

A délszláv légió huszezer embert küld Laibachba.

— Ellentétes szerb és olasz érdekek. —

Budapest, nov. 16. (Saját tudósítónktól.) Belgrádból jelentik: A szerb főparancsnokság elrendelte, hogy a délszláv légió huszezer emberét küldjék Laibachba, hogy a délszláv állam érdekeit Olaszországgal szemben megvédjék.

Habsburg Károly és családjának élelmiszerhiánya.

A volt császár gyermekei ruhájának kiadását megtagadták.

Bécs, november 16. (Saját tudósítónktól.) Habsburg Károly és családja, akik Erlautsauban vannak, már kezdik érezni az élelmiszerek hiányát. Olyan kevés élelmiszerük van, hogy a volt császár kénytelen volt ötven főből álló kíséretének egy részét elbocsátani. Különösen lisztben, zsírban és húsfélében van nagy hiány.

Tegnap egy udvari hivatalnok jelent meg a schönbrunni kastélyban és Habsburg Károly gyermekei részére ruhafélék kiszolgáltatását kérte. Kérését azonban nem teljesítették és azzal utasították el, hogy a császári javak felett való rendelkezés az államtanácsot illeti meg s minden irányú kérelmet oda kell intézni.

A kassa-oderbergi vasutvonalat megtisztítottuk a csehektől.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Kassáról jelentik: A kassa-oderbergi vasutvonal mentén felvonult cseh csapatokat osztagaink teljesen megverték és visszavonulásra kényszerítették. A csehek most Teschen körül csoportosulnak.

József főherceg felesküdt a köztársaságra.

— Felajánlotta szolgálatait. —

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Budapestről jelentik: Ma este 6 órakor József főherceg megjelent a miniszterelnökségen s ott Károlyi Mihály miniszterelnök kezébe letette az esküt a köztársaságra. Az eskümentát Berinkei igazságügyminiszter olvasta. Az eskü után a főherceg felajánlotta szolgálatait a Magyar Köztársaságnak, akinek hű katonája, vagy egyszerű polgára akar maradni. A főherceget a jelenvöltek megéjenezték.

A Tiszántúl szerkesztőségéből

Tegnap a Kath. Népszövetség és a Kath. Kör tagjaiból alakult együttes küldöttség kereste fel dr. Krüger Aladár ügyvédet és felkérték, vállalja el ismét a Tiszántúlnál a fő szerkesztői állást. Előzetesen a keresztény közönségnek ezt a kívánságát bejelentették dr. Grósz Menyhértnek, a Nemzeti Tanács elnökének, hivatkozással a sajtószabadságra. A Nemzeti Tanács elnöke a kívánságot egészen jogosnak találta. Bejelentették ugyanazt szabályszerűen a főispánnak, dr. Ágoston Péternek is, aki a bejelentést szintén tudomásul vette. Nem lévén semmi akadálya annak, hogy a keresztény közönség kívánsága teljesüljön, kérték Krüger. foglalja el nyomban a Tiszántúlnál a főszerkesztői állást.

Az egész küldöttség átkísérte ezután dr. Krüger Aladár szerkesztőségünkbe, ahol a társadalom nevében dr. Imrik Gusztáv lendületes beszédben tolmácsolta a Tiszántúl olvasóinak és a keresztény közönségnek óháját. Dr. Krüger Aladár meghatva mondott köszönetet a keresztény társadalom szeretetének imponáns megnyilvánulásáért. Hangsúlyozta, hogy a változott viszonyokból, a történelem eseményeiből le kell vonni a tanulságot, bele kell élnie magát mindenkinek, de az új rend is csak akkor lesz rend, ha a vallásos érzés és a hazaszeretet gyökeréből táplálkozik s a szociális eszmékbe a krisztusi felebaráti szeretettel ad életető erőt. A Tiszántúlnak ez a keresztény és magyar programja változatlanul fennáll tovább is. Meleg szavakkal mondott köszönetet a Tiszántúl felelős szerkesztőjének, Hill Lászlónak és a lap minden jelenlegi munkatársának, akik a válságos napokban igen nehéz munkát végeztek; kéri a jövőben is támogatásukat, hogy a régi egyetértéssel, szeretettel és harmóniával dolgozzanak a lap felvirágoztatásán. De kéri a közönséget is, támogassák a lapot agitációval, az arra hivatottak szellemileg is, hogy itt az egész keresztény közvélemény teret találjon a megnyilvánulásra. Ismételtén köszönetét fejezve ki a megnyilvánult bizalomért, kijelentette, hogy a sajtószabadság alapján megnyilvánult közóhajtás enged és bizva minden igaz ember támogatásában, a főszerkesztői állást elfogadja.

A küldöttség tagjai lelkes éljenzéssel vették tudomásul a nyilatkozatot és ezzel az igazán bensőséges aktus véget ért. A szerkesztőségben történt eseményt a lap egész szerkesztősége, kiadóhivatala és a nyomda személyzete is a legnagyobb örömmel vette tudomásul.

A polgárság indolenciáján megtörik a polgárőrség szervezése.

Nagyvárad város polgárságának jelen pillanatban nincs fontosabb és előbbrevaló feladata, mint megvédeni a vagyon- és életbiztonságot. Amikor a forradalom kitört, a kishitűek között minden percben felütötte fejét a pánik, rombolásról, vérengzésről és fosztogatásról beszéltek az emberek, mert érezték, hogy a karhatalmi erők, amelyek

rendelkezésre állottak, nem voltak elégségesek ahhoz, hogy az esetleg felángoló vad indulatokat megfékezzék.

Akkor merült fel a polgárőrség felállításának gondolata. Arról volt szó, hogy a város közbiztonságát még a fellázadó fegyveres katonasággal szemben is meg kell védeni és úgy látszott, hogy ez és a vidékről érkezett riasztó hírek kényszerű hatással lesznek a polgárságra.

De nem ez történt.

A polgárőrség szervezését megkezdték ugyan, a kerületeket beosztották, jelentkezésre hívtak szép szóval és fenyegetéssel mindenkit, de eredmény nélkül.

Felháborodással állapítjuk meg, hogy Nagyvárad város polgársága, még pedig az intelligens eleme a polgárságnak, bűnös nemtörődomséggel kezeli a polgárőrség rendkívül fontos ügyét. Azt szívesen veszi mindenki, hogy a vagyonát, életét megvédjék, de ad perszonan senki, vagy legalább is nagyon kevesen akarnak abban résztvenni.

Megtörténik az a hallatlan eset, hogy a már felesküldött polgárőrök egyszerűen nem jelentkeznek szolgáltatásra. Nem teljesítik esküvel fogadott köteleességüket.

És ezek a könnyen gondolkozó, lelkiismeretlen emberek olyan sokan vannak, hogy lehetetlen őket megbüntetni, kevés a rendőrség és a megyelíz minden fogdája. Csak a törzskar tart ki, amely sziszifuszi munkát végez. Mások léhán és meggondolatlanul, saját egyéni érdekeiket mellőzve, mindenféle diákos indokolással, orvosi bizonyítvány, utazás, stb.-vel huzzák ki magukat a köteleességteljesítés alól.

Értse meg már minden polgára ennek a városnak, hogy a közbiztonságot, a magántulajdont, az egyesek életét másképen nem lehet biztosítani, csak úgy, ha mindenki fegyvert fog, ha minden egyes ember oda áll a posztra. A veszély még nem múlt el. A minden forradalomban felbukkanó anarchia még fenyeget és abban a pillanatban, amint az aljas célokért lelkesülő elem meglátja, hogy a város védelem nélküli van, ez az anarchia felüti a fejét.

Tessék beállni mindenkinek a polgárőrségbe! Ne legyen Nagyvárad népe kiskorú, értse meg a helyzet rendkívüli komolyságát és segítsen a rend fentartásában a még kevés számú rendőrségnek.

És ha továbbra is ilyen felháborító indolencia nyilvánul meg a polgárőrséggel szemben, azt kell tenni, amit Budapesten: Aki kivonja magát a polgárőrségi szolgálat alól — azokat plakátokon kell megszégyeníteni, hogy mindenki lássa, kik azok, akik miatt a várost állandó veszedelem fenyegeti.

A háborúból hazatérő iparosok segítése.

Nehéz feladat előtt áll az ipartestület akkor, amidőn a háború által sújtott és a háboruban résztvevő iparosok segítsésmódozatairól kíván intézkedni. Sajnos azonban, a rendelkezésre álló eszközök oly gyérek, hogy csak a legnagyobb fáradtság és áldozatkészség mellett érhető el esetleg valamelyes eredmény. A hazatérő iparosok jó része még csak lakást és műhelyt sem talál, ha pedig már ezek meglévnének, a nyersanyaghiány éles megoldhatatlan akadály. Minden akadály azonban legyőzhető volna, ha

kellő mennyiségű pénzzel rendelkeznének az iparosok. A háború hosszu ideje azonban az iparágak egy részénél beállott pangás folytán felemésztette a meglévő tőkét, a hadbavonultak nozzátartozói legtöbb esetben a félkész árut, a nyersanyagot, sőt a gépeket és szerszámokat is kényszerítve voltak eladni. Ilyen viszonyokat találva a hazatérő iparosok, nem csoda az elkeseredett hangulat, melyben vannak s viszont elképzelhető, hogy minden erővel igyekeznek az ipartestület a segítség módozatait megtalálni.

E hét folyamán volt ezen ügyben az ipartestület előjáróságának rendkívüli előjárósági ülése, hol Szabó Károly alelnök javaslatára az előjáróság elhatározta, hogy a testület anyagi kockáztatása mellett is valamely rögtöni segítyt fog kieszközölni a háború által károsult iparosok részére. Kimondta az előjáróság, hogy a mennyiben a nemzeti és szociálistikus kormány sürgősen és azonnal nem tudna intézkedni, a segélyezés módozatai felől a helybeli Kereskedelmi és Iparkamarával karöltve a helybeli pénzintézetektől kölcsönt eszközöltet ki az iparosok részére oly módon, hogy a bekövetkező veszteségekből 100.000 koronányi felelőséget vállal.

Elvitathatatlan, hogy nemzeti életünkre és Magyarországon közgazdaságára rendkívül fontos, hogy kézműves iparosostályunk a letett szerszámot ismét kézbevéve a nemzeti vagyont gyarapítsa s a megcsökkent termelést fokozza. Országos érdek tehát, hogy maga a kormány intézkedjék az iparosok támogatásáról, tekintettel azonban a mai helyzetre, amidőn főképen a hazatérő iparosok mindenkiből kifogva, ruhátlanul és anyag nélkül állanak, a felsegítés sürgősen kell, hogy jöjjön. Elvitathatatlan, hogy az ipartestületben megkezdett akció is kimonhatatlan nagy értéket képvisel, mégis kívánatos, hogy az állam által nyújtandó segély oly mérvű legyen, hogy az az iparosra és az iparfejlesztésre egyaránt hasznos legyen.

Mert bár az ipartestületi segély, illetve akció sem államizma jellegű, de egy, az ország összes iparosságára kiható intézkedésnek oly méretűnek kell legyen, hogy az iparos a többtermelés irányában hazánk felvirágoztatása érdekében a harcot felvegye.

Bizonyos, hogy sem az ipartestületi vagy a kormány által nyújtandó segélyakció, amit nagyobb és fokozottabb mértékben kíván az ipari érdek, mint báró Szerényi tervezte, nem holt tőke lesz, hanem eredményes intézkedés, mert hazánk iparának felvirágoztatása egyet jelent az ország boldogulásával. Megnyugodhatnak tehát sokat szenvedett iparosaink, érdekeik kellő védelemben vannak és jó irányban haladnak.

Mint értesülünk, az ipartestület ezen irányu akcióját sürgősen akarja keresztülvinni. Éppen ezért e hó 24-én rendkívüli közgyűlést tart és remélhető, hogy a közgyűlés módot fog találni arra, hogy a fátárságot nem kímélő vezetőség ezen rendkívül fontos iparos kérdést megoldás elé vigye.

* A kapuk este 8-tól reggel 6-ig zárva tartandók. A polgárőrség-főparancsnokság és rendőrfőkapitányság együttesen felhívják a város valamennyi háztulajdonosát, hogy házuk utcai bejáróit a mai naptól kezdve esti 8 órától reggeli 6 óráig minden körülmények között zárva tartassák, mert a rendelkezés ellen vétők ellen a kihágási eljárás az esetleges feljelentés után azonnal megindul. E rendelkezés ellenőrzésére a polgárőrség és a rendőrség utasítást kapott. Nagyvárad, 1918. november 16. Parancsnokság.

HÍREK

* **Dr Ágoston kormánybiztos a hazatérő katonákért.** A 4. honvéd gyalogezred két zászlóaljának mai hazatérése alkalmából dr Ágoston Péter kormánybiztos ismételt azzal a kérelemmel járul a város közönségéhez, hogy pénzbeli és természetbeni adományokkal járuljanak hozzá ahhoz, hogy a hazatérő katonák fogadása olyan lehessen, amelyet a hosszú, viszontagságos utazás után érkező katonáink megérdemelnek és amelyre szükségük is van. Ugy pénzbeli, mint természetbeni adományokat a főispáni titkári hivatalba kell eljuttatni.

* **A Nemzeti Tanács ülése.** A Nemzeti Tanács végrehajtó bizottsága tisztelettel meghívja a Nemzeti Tanács nagybizottságának összes tagjait a holnap, vasárnap d. e. 10 órakor a városháza közgyűlési nagytermében tartandó ülésre. A tárgysorozat nagyszabású fontosságára tekintettel kéri a végrehajtó bizottság a tanács összes tagjainak megjelenését.

* **A Vörös-Kereszt ülése.** A Vörös Kereszt egyesület dr Fráter Imre törzsorvos elnöklele alatt ülést tartott. Jelen voltak: Pallay Lajosné, Farkas Etelka, dr Vucskics Gyula, dr Személy Kálmán, Kereszty Kornél, Németh István, dr Gyöngyössi István. A folyó ügyek során a pénztárnok, dr Személy Kálmán a a pénztár állásáról, Farkas Etelka az ingyentej-akcióról, Pallay Lajosné a Jobbkéz munkájáról tettek jelentést. Behatóan foglalkoztak a rokkantüggyel, mely akció céljaira az egyesületnek 50.000 korona áll rendelkezésére, ez összeg fele a nyári tombola eredménye. Most az egyesület aktuális munkája a katonák fogadása, e célra az egyesület naponta egy-egy mázsa kenyert fordít. Az egyesület megállapította, hogy tevékenységére most fokozott szükség van és éppen ezért az akciót teljes erővel folytatja.

* **A polgárőrség közleményei.** Az újvárosi kerületi parancsnokság figyelemzteti a Teleky, Arany János-, Nyáfa- és Bem-utcai polgárőri szolgálatra kötelezett tagjait, hogy szolgálati beosztásukat az „Órangyal” gyógyszerertárban, Stepper Ottó cukrászdájában és Zsigmondovics Géza gyógyszerertárának kirakatában tekinthetik meg. Mivel a Teleky-utcai szolgálatukat rendetlenül teljesítik, figyelemzteti a parancsnokság az érdekelteket, hogy a kötelességükől megfelelőképpen megbüntesse és céljából áttette a rendőri büntetőbíróhoz.

Szacsavay-utca, Pece, Hentes és Várdy Zsigmond utca alsó részének lakosai minden délután 2 és 3 óra között jelentkezzenek Szacsavay-utca 58. szám alatt. Orszoba Pozsonyi elhelyező intézetében lesz.

A polgárőrség főparancsnokságának kérésére a Nemzetőrség parancsnoksága a további szervezés, felügyelet és vezetés elváltására dr Hegedűs Arpad főhadnagyot, dr Radnay Zoltán, dr Ehrlich Kálmán és Völgyi Gábor főhadnagyokat vezényelte a központi és az egyes kerületi parancsnokságokhoz.

* **Felhívás.** Felkértek a hölgyek, kik az elmúlt héten a pályaudvaron a katonák fogadását rendezték, hogy e héten ugyanolyan sorrendben jelentkezni sziveskedjenek. A Katonák Naggyáradi Fogadó-Bizottsága.

* **Ma népszövetségi mozi.** A Kath. Népszövetség ma, vasárnap délután 6 órakor ismét mozielőadást tart a Kath. Kőr Szent László termében. Az igazgatóság minden lehető elkövetett, hogy a mozielőadások megtartását biztosítsa. A mai műsor is a legérdekesebb számokból van összeállítva. Szinre kerül egy hatalmas, érdekes dráma, mely izgalmas részleteivel teljesen lebilincseli a közönséget. Szinre kerül azonkívül két kacagtató vígjáték is, melyek szintén hozzájárulnak az előadás színvonalának emeléséhez.

A részletes műsor a következő:

1. A gőzfürdő. (Vígjáték.)
2. Reggeli kaland. (Böhözet.)
- 3., 4., 5., 6. Nehéz órák. (Dráma 4 felvonásban.)

Pénztárnyitás délután 5 órakor. Helyárak rendesek.

* **Uj orvos.** Krüger Viktor dr. hadnagyot, aki a háboru kezdete óta katonai szolgálatot teljesít, tegnap avatták Budapesten az orvostudományok doktorává.

* **A Kath. Nővédő-Egyesület értekezlete.** A Kath. Nővédő-Egyesület hétfőn d. u. 5 órakor a Szt. László Menedékházban a szokásos gyűlést fogja megtartani, a melyre a nővédő tagok hivatalosak. Az értekezleten nagyon fontos kérdések kerülnek tárgyalás alá, azért minél látogatottabb gyűlést kér az elnökség. Mivel tekintettel a napok megrövidülésére és a rendkívüli időkre, az értekezletet pontosan 5 órakor kezdjük, azért kérjük a tagokat, hogy háromnegyed 5 óra után gyülekezzenek.

* **Házasság.** Pongrácz Lajos tart. honvédhadnagy, banktisztviselő és Csillag Lujzika tegnap tartották meg esküvőjüket az újvárosi plébánia-templomban. A fiatal párt dr. Lestyán Endre plébános adta össze szép beszéd kíséretében. Tanúk voltak Török Gyula fatermelő és Hill László szerkesztő.

* **Ma érkeznek meg a 4-es honvédek.** A sokat szenvedett és vérzett 4-es honvédek utban vannak hazafelé. Egyik zászlóaljuk már ma megérkezik. Nagyváradi város közönségének tudnia kell kötelességét, amikor a szívükhöz legközelebb álló és a volt monarchia egyik legvittezebb ezrede jön vissza ötödik év véres küzdelme után. Zászlóerdő, virágosz, dusan terített asztal kell, hogy várja őket, a mi kedves fiainkat.

* **Az Ügyvéd-szervezet** mára összehívott közgyűlése közbejött akadályok miatt elmarad. A közgyűlés időpontját hírlapok útján közölni fogja a vezetőség.

* **A Rimanóczy-utcai polgárőrök értekezlete.** A polgárőri parancsnokság utasítására Farkas István gyógyszerész arra kéri a Rimanóczy-utcai polgárőrségre kötelezetteket, hogy ma délután 3 órakor a Bazár épületben levő Vaiszlovits vendéglőben tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek.

* **Felhívás a kiskereskedőkhez.** Felhívjuk az összes nagyvárosi kiskereskedőket — a nőket is beleértve, — hogy ma délelőtt 10 órakor a Kereskedelmi és Ipar-kamarában igen fontos ügyek megbeszélése céljából tartandó gyűlésünön saját érdekükben teljes számmal megjelenjen sziveskedjenek. A végrehajtó bizottság.

* **A hadifoglyok értékei.** Hadügymiszter ur 714482. számú rendeletével elrendelte, hogy az eltávozott hadifoglyok értékeit és értékeit volt munkaadóik a vármegyei hadifogly ügyeleti tiszthez azonnal letelepítve helyezni tartoznak. Letétek eltitkolása szigorú büntetés alá esik. Rendőrség.

* **Rendkívüli ipartestületi közgyűlés.** A háboru által sújtott iparosok felségélyezése és támogatása tárgyában, valamint az ipartestület bevételeinek fokozása és ezzel kapcsolatban az alapszabály módosítása ügyében ipartestületi előjárásunk elhatározta, hogy folyó hó 24-én, azaz vasárnap délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Már most felhívja az elnökség az ipartestületi tagok figyelmét, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg. Tisztelettel az ipartestület Elnöksége.

* **A munkásgimnáziumi előadásai** nov. 18-án este 7 órakor kezd meg a Ritoók-utcai iskolában. Egy héten keresztül, amíg az utólagos beiratkozások tartanak, mindkét tanfolyam tanulói egy osztályba fognak járni. Beiratkozhatnak férfiak és nők, akik a polgári iskolának megfelelő képzettséget ohajtanak szerezni. Tandij nincs. Beiratkozás az esti előadási órák alatt az iskolahelyiségben.

* **Káposztaárusítás.** Tudatom a város közönségével, hogy 1918 nov. 17-től kezdődőleg a kertgazdaság Szent László téri elárusító helyén nagyobb mennyiségű besavanyításra való kifogástalan minőségű káposzta kerül elárusításra. A káposzta árát további intézkedésig kilogrammonként 40 fillérben állapítom meg. Nagyváradi, 1918 november hó 16-án. Lukács Ödön polgármesterhelyettes.

* **A porosz képviselőházat feloszlatták.** Berlinből jelentik: A munkás és katonatanács végrehajtó bizottságának határozatával egyetértésben a porosz kormány a következő rendeletet adta ki: A képviselőházat feloszlattuk s az orokházát megszüntetjük.

* **Halálozás.** Özv. Raszter Mihályné sulyos csapás érte, fia, Raszter Ödön 33 éves korában a harcban szerzett sulyos beégése következtében tegnap elhunyt. Temetése holnap, hétfőn délután 2 órakor fog végbemenni a Körös-utca 32. sz. gyász-házból.

Bálintfy Anna, özv. Sal Ferencné unokanővére 83 éves korában elhunyt. Temetése holnap hétfőn délelőtt háromnegyed 9 órakor fog végbemenni Sal Ferenc utca 10. sz. gyász-házból.

* **A hivatalos étlapok kiadása.** Felhívom a Nagyváradi város területén levő összes éttermek és nyilvános étkező helyiségek tulajdonosait, hogy hitelesített étlapjaik átvétele céljából dr Cseresnyés Béla árvaszéki ülnök tb. tanácsnok urnál (Városháza II. emelet 37. sz.) haladéktalanul jelentkezzenek. A kiadandó étlapokért a nyomdai költség megtérítése címén étlaponként 30 fillér, a 2 drb. étlapért tehát 60 fillér fizetendő. Nagyváradi, 1918. évi november 10. Lukács Ödön árvizsgáló bizottsági elnök.

* **A katonák fogadásához pénz és élelmiszer adományokkal járultak:** Kemény Gizella, Személy Kálmánné, Kazinczy Mária, Farkas Etelka, Mikussai Margit, Sünger Bertalan, Vinkler József, dr Fehér Adolfné, dr Löblé László, dr Moskovits Józsefné, Lédig Miklósné, Szabó Károlyné, Györi Gyuláné, Mezei Jánosné, özv. Feledi Józsefné, Juhász Jánosné, özv. Barabásné, Szalay Józsefné, Buttyka Lajosné, Deutsch Benjamin, Bognár Sándorné, Freifeld Böske, Róthbarth Edéné, Darvas Imréné, Lichtmann Mórné, Schütz Duci, Moskovits Böske és Elza, Klein Baby, Ullmann Margit, Freund Margit, Berger Gyöngyi, Mautner Ferike, Blau Rózi, dr Kovács Gyula, dr Rezső Mórné, Izsák Adél, Erdélyi Gyuláné, Grünfeld Ignácné, Rétiné Koller Ágoston, Oláry Gyula, Kemény L. Ignácné, Lendvay Jánosné, dr Veiszbergerné, Kohn Dávidné, Radó Samuné, Schönfeld Ignácné, Kalenda Boriska, Szilassy Gizella, Munk Mórné, dr Ágoston Peterné, Czifra Kálmánné 50 kor., Premontrei rend 440 kor., dr Rezső Mór 30 kor., dr Kovács Gyula 20 kor.

„A Köztársaság katonái.”

Felhívás a legfiatalabb korosztályokhoz.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Bartha hadügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben megtiltja, hogy a közkatonát ezentul közlegénynek, közembernek hívják. Egyben megparancsolja, hogy őket a jövőben a „köztársaság katonájának” kell nevezni.

A hadügyminiszter felhívja a legifjabb korosztályokat, hogy ne várják meg az újabb rendeletet, hanem önként jelentkezzenek csapattestüknél. Most nem viszik őket a harctérre, hanem a hazának, a köztársaságnak van rájuk szüksége a rend, nyugalom biztosítása érdekében.

A szerbek az entent nevében megszállták Laibachot.

A szerb parancsnok jegyzéke az olasz parancsnokhoz.

Budapest, november 16. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Szerb csapatok a Délszláv Nemzeti Tanácssal egyetértőleg az entent nevében megszállták Laibach városát. A szerb csapatok parancsnoka parlamentért küldött az olasz parancsnokhoz a következő jegyzékkel:

— Szerb csapatok a Délszláv Nemzeti Tanácssal egyetértésben az entent államok nevében megszállták Laibach városát. Parancsot kaptunk, hogy az olasz előnyomulást délszláv területen megakadályozzuk. A szerb csapatok parancsnokának kellemetlen lenne, ha kénytelen volna az olasz csapatok ellen fegyvert használni. Ha vérontás történik, a szerb parancsnok elhárít magától minden felelősséget.

Az olasz parancsnok azt válaszolta, hogy a jegyzéket felettes parancsnokságának fogja továbbítani.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt Sajó György lipcai gyógyszerész temetése a vasuti pályaudvarról, a temetési szertartást Imrik Zoltán címzetes kanonok végezte, a beszentelés után a koszorúkkal borított díszes koporsót felhették a négyes fogatú üvegdiszhibitorra és az olasz temetőbe vitték, ahol a családi sírboltban helyezték végső nyugalomra, az elhunytban Bánáti Márton nagyváradi tekintélyes polgárfiát gyászolja. — A díszes temetést Vaiszló vits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* **Kisiparosok figyelmébe.** Vasárnap délelőtt 10 órakor nagy iparosgyűlést tartunk a Szalon-kávéházban. Szíves megjelenést kér a kisiparos egyesület.

* **Orvosi hír.** Dr. Valdman Bela szemorvos véglegesen Nagyváradon tartózkodik.

* **Halálozás.** Özv. Sal Ferencné szül. Plaskay Teréz rokonsága nevében is fájdalommal telt szívvel, de a jó Isten szent akaratában megnyugodva jelenti, hogy szeretett anokánővére Balintffy Anna életének 83 ik évében, hosszu szenvedés után a szentségekkel többször megerősítve, f. hó 16-án éjfel 1 órakor az Urban elhunyt. Megboldogult d. ága halotunk földi maradványait f. hó 18-án d. e. háromnegyed 9 órakor fogjuk a Sal Ferenc-utcai gyászháznál beszenteltetni, s a váradi-olaszi plebánia-templomban tartandó egésztező gyászmise után az olasz temetőben örök nyugalomra helyezni. Nagyváradon, 1918 évi november 16. Az örök világosság fényeskedjék neki.

Legújabb fűzőket legolcsóbban

Keszenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

* **Muszáj nevetni!** „Ujvári telefonál” a címe annak a legújabb kétoldalu tréfás hanglemeznek, melyet Ujvári Károly adott elő. Ezen a hanglemezen a kitűnő komikus fölülmúlta önmagát, olyant nyújtott, amely e lemezhez fűzött várakozást teljes mértékben igazolja, szóval a legjobb hanglemmez-produkciót. A lemez pénzért nem kapható, csupán 6 db lejátszott öreg lemezért szállítja Wágner „Hangszer-nagyáruház” Budapest, József-körút 15.

VILLAMOS VASALÓK és FŐZŐK
megérkeztek, remekszép üvegszálak
mindennemű villamos vezetékek és
égők legolcsóbb napiárban szereltetnek
STERN VILLAMOS VÁLLALATA
Szt.-János-u. 20. Telefon 556.

Színház.

A színház műsora:

Vasárnap délután: Csárdáskirálynő.
Vasárnap este: Bánk Bán.
Hétfő: Tatárjárás.
Kedd: Sztambul rózsája.
Szerda: Aranyember.
Csütörtök: Pont Biquet család.
Péntek: Nebántsvirág.
Szombat este: Ocskay brigadéros.
Szombat délután: Hejehuja báró.
Vasárnap d. u.: Leányvásár.
Vasárnap este: Sárga liliom.

A jövő hét műsorán a legkedveltebb operettek a Tatárjárás, a Sztambul rózsája, Nebántsvirág és a Leányvásár szerepeinek. A Sztambul rózsájában lép fel először Horváth Nusi betegségéből való felépülése után. Szombat délután az Ocskay brigadérosját Székely Körösi Jucival, Gazdy Arankával, Biharival és Tóthtal a főszerepekben.

Sárga liliom. Biró Lajos legnagyobb élekepe, a Sárga liliom kerüi vasárnap este szíre a színházban. A kiűnő társadalmi szíma ma különösen aktuális és előzdása elé, amelynek főszerepeit Hevessy Mariska, Várady, Tóth, Gróf Laci játsszák, élénk érdeklődéssel tekint a közönség.

Rinaldó számot adott a Színházi Élet Inceze Sándor lapja, amely kiváló Angeló képekben és írásban számol be a nagysikerű operettéről. A Belvárosi Színház és a Városi Színház premierjéről szintén beszámol a szám, mely közli teljes egészében Hatvanyi Lili egyfelvonásosát a Parcarollet. Érdekes interjú az új kultusz kormány államtitkárával és meglepő cikk a kaukázusi külügyminiszter, Haider Bammete tollából, a kaukázusi színházokról. Verset Somlyó Zoltán írt a számba, amelynek kottamelléklete a Gróf Rinaldó egyik slágerszáma. Egyes szám ára 120. Előfizetési ára negyed évre 1250. Kiadóhivatal Erzsébet körút 29.

* **Az Apolló premierje,** a Halálos boldogság című nagyhatású dráma tegnap óriási sikert aratott. Italia Manzini, a nagy filmdiva fényes alakítása kivételes művészi szenzáció. A közönségre mély benyomást tett a darab és a kiváló színész előragadó produkciója. A műsor többi száma is nagy hatást keltett.

Mária Magdolna a híres filmszenzáció lesz a Vigadó mozgó és Uránia mai fényes új műsorának díszje és eseménye. A legelőkelőbb színészek számára való grandiózus művészi feladat. Nehány briliáns színészi alakítást látunk, amit nem lehet elfelejteni. A közönség mindenestre megértéssel és sok szeretettel fogja fogadni a ragyogó új donságot.

URÁNIA	MA
mozgó- színház	Mária Magdolna.
	Este 7 órai kezdettel.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom, hogy 52 hónapi frontszolgálat után hazaérkezve, működésemet tovább folytatom.

KÉSZITEK: Mindféle terveket és költségvetéseket, szakértői megbírákat és becsléseket.

VÁLLALOK: A magas építkezéshez tartozó minden munkát, átalakításokat, javításokat s b.

MAJOR FERENC

építőmester

Nagyvárad, Hármás-u. 9.

Telefon ideiglenesen: 9-92

Szerkesztői üzenetek.

V. S. Nagyvárad. Panaszának a jogsultságát magunk is belátjuk egyrészt. Másrészt azonban a visszaélést, világos, hogy nem pártolhatjuk. Ha mindenütt igazságosan járnának el, úgy mindenkinek jutna elégséges élelmiszer, de épen ilyen eljárás az oka, hogy aki pénzzel bírja, az dúlakodik mindenben. A béke hamarosan majd megszünteti ezt az állapotot s akkor majd magától meg fog szünni az ilyen természetellenes gazdasági helyzet.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** A szerkesztésért felelős: **HILF LÁSZLÓ.**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

4 szobás jövedelmező villalaks nagy kerttel, villany és vízvezetékkel eladó. — (Villanyoson hajótérig) Körösoldal, Vasuti hídnál, Tamás.

Portörölők és padlótörölők darabja • korona 50 fillér. — Hegedűs János, Rákóczi-ut 1. szám.

Téli karalábét és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális áron. Megrendelhető Moskovits Adolf és Fiainál. Telefon 15-08.

Női, leány és gyermekkabátok, blousok kötények, keztük, harisnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyáruházában.

Pemete és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Tyukszemirtő három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B. sz.

Ruhaszövetek, selymek, hársnyok, szörmeujdonságok, szőnyeg és fehérneműek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

Egy borotva valódi solingeni ezüstacél 12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7-50 K. Piaci táskák 7 K-tól feljebb minden áron kaphatók.

Ruhafesték feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér. kipróbált finomabb minőség 70 fillér.

Viszonteladónak 100 csomag vételnél 60 százalék engedmény. Kapható a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Likör és rumkomposztók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essenciák. Törköly, Szilvőrütm, Seprő, Cognac-kivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kiben bevaltruhafestékkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag festheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Poloskairtó Neksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Kis üveg 4 K, középvüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Tavaszi szepiők, májfoitok, bőrfőrség, kiütés, miteszerek ellen biztos az PO-krém. Ára 5 kor. És szappan Viora átnosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7—B.

Bérbeadó Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) kocsma, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelység hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r.t. nagyváradai cégnél nyerhető

Spanyolnátha járványoknál betegszo-bákban *fenyő (borovicska) szobaital* kitűnő dezinficiáló perme-tező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

„UJVÁRI TELEFONÁL“

UJDONSÁG!

Mesés felvétel!

A világ legjobb lemeze!

Alig volt még magyar tréfás felvételnek olyan szenzációs sikere, mint ennek a hanglemeznek, melyet Ujvári Károly, a legkacagtatóbb, legnépszerűbb budapesti komikus pompásan adott elő. Elejétől végig holtra nevetett! A hanglemez pénzért nem kapható, csupán 6 óreg lejátszott lemezeért.

WAGNER

„Hangszernagyáruház“ Budapest József-körut 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18. Telefon: József 35 - 92.

Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig. Dalszöveges lemezejegyzék és árjegyzék ingyen!

Bérszántási hirdetmény.

A földmivvelésügyi miniszteri kirendeltségnek a közel napokban 16 gőz és motoreke fog rendelkezésre állani. Felkérjük mindazon gazdákat, akik gőzeke bérszántást akarnak eszközölni, hogy ezt a felszántandó terület és utolsó vasut állomás megjelölésével a miniszteri kirendeltségnél Nagyvárad (Rákóczi-ut 36) sürgősen írásban vagy szóbelileg bejelenteni sziveskedjenek.

Pókay Dezső

min. kirendeltség vezetője.

Eladó szőlőoltványok 1 és 2 évesek amerikai és hazai vesszők

Arjegyzéket küld és telepítéseket vállal: Molnár Mihály Abaujszántó.

Fésűk tartós, finom anyagból.

Bontó-, sűrű-, still-fésűk, hajtűk, hajcsattok, oldal- és kontyfésűk, kefék, bőrárúk, pipere és toilette szükségletek legjobb beszerzési helye

Fésű- és diszműáruház Saspassage 42.

Nebelthau A. utóda Szabó J. Javítások eszközöketnek.

Sarokház eladó.

Nagyhidhoz közel, iparosoknak különösen alkalmas nagy műhelyekkel. Értekezhetni:

Lőrincz Herriknél Zöldfa-utca 9. szám.

Mocsáry Sándor

törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezeték-szerelő, bronzműves, bádogos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kerékpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár: Zöldfa-utca 8. Telefon 1404. Ipartelep: Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelőséggel

a Középiszkolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam

nőgyek részére (gyors- és gépirás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000. Telefon 1000.